

CHARTER GOED KERKELIJK BEHEER

Dit charter wordt om de 5 jaar geëvalueerd door de Belgische Bisschoppenconferentie en aanpast/aangevuld waar nodig.

Herwerkte uitgave 2022

1. Een evangelische en kerkelijke benadering pag 3 - 5
2. Kerkelijke goederen en hun beheerders pag 6 - 7
3. Juridisch kader en algemene principes van goed beheer .. pag 8 - 11
4. Concrete aanbevelingen en richtlijnen pag 23 - 18
5. Eigenheid van enkele kerkelijke instellingen pag 19 - 22
6. Besluit Pag 23

Inleiding vooraf (pag 3)

- Vastgelegd door de **bisschoppen van België**
- Opgesteld in een geest van **dienstbaarheid en gemeenschappelijke verantwoordelijkheid** voor het welzijn van de Kerk
- **Doelgroep**
 - al wie in de Kerk verantwoordelijkheid draagt voor het materiële en financiële beheer
 - zowel binnen parochies (FV, vzw's) als binnen Kerkfabrieken
 - ongeacht de eigenaar van de goederen

1. Een evangelische en kerkelijke benadering (pag 3-5)

Onderricht van **Jezus** in praktijk brengen (evangelies), vertrekkende vanuit de sociale leer van de Rooms-Katholieke kerk:

- als kerkgemeenschappen hebben we plichten t.o.v. wereld en maatschappij
- theologisch fundament = liefdevol handelen van God zelf
- leidt in onze zoektocht naar authentiek mens zijn tot relaties met anderen
- niet bedoeld voor enkelingen maar voor de mensheid in zijn totaliteit
- geen passief ondergaan, wel actief meewerken aan Gods Rijk door onrechtvaardige structuren te bestrijden en economisch of sociaal onrecht aan te kaarten
- ons handelen moet gericht zijn op het algemeen welzijn van iedereen
- de ons toevertrouwde middelen ondersteunen onze inzet om het Rijk van God verder gestalte te geven vanuit het besef dat wij van Hem om niets hebben ontvangen

1. Een evangelische en kerkelijke benadering (pag 3-5)

Kerkelijke benadering

wijzen op de verantwoordelijkheid in economische en sociale aangelegenheden

‘het zijn niet onze goederen die wij bezitten’

‘geld moet dienen niet regeren’:

rijken moeten armen helpen, respecteren en aanmoedigen

Encycliek Laudato Si

nadruk op duurzaamheid en rentmeesterschap om de toekomst van de schepping (onze planeet) veilig te stellen

vraagt ecologisch denken en handelen

1. Een evangelische en kerkelijke benadering (pag 3-5)

Wetboek van Kerkelijk Recht

- de katholieke Kerk kan 'tijdelijke goederen' verwerven, behouden, beheren en vervreemden om haar eigen doelstellingen te bereiken
- *'eigen doelstellingen'*
 - ordenen van de goddelijke eredienst
 - zorg dragen voor een behoorlijk levensonderhoud van de clerus en van andere bedienaren
 - beoefenen van de werken van apostolaat (verspreiding van het geloof) en caritas

2. Kerkelijke goederen en hun beheerders (pag 6-7)

‘kerkelijke goederen’

alle **roerende en onroerende** goederen aan de Kerk gegeven, toevertrouwd of verkocht en waarvan het beheer is toevertrouwd aan **personen met een kerkelijk mandaat**

= patrimonium doorheen de tijd opgebouwd dankzij vele gelovigen

= kan niet vervreemd worden zonder gemeenschappelijke besluitvorming

dienen te worden beheerd in een geest van

naastenliefde, duurzaamheid, doeltreffendheid en transparantie

2. Kerkelijke goederen en hun beheerders (pag 6-7)

behoren toe aan rechtspersonen die ten dienste staan aan de zending van de Kerk

instellingen van kerkelijk en tegelijk burgerlijk recht met een duidelijk kerkelijke missie
bisdommen, dekenaten, parochies, religieuze congregaties, verenigingen van
leken gelovigen, openbare instellingen (seminaries)

= goederen 'van' de Kerk

kerkfabrieken, private rechtspersonen (vzw's, stichtingen)

= goederen 'voor' de Kerk

'beheerders'

worden het beheer van deze goederen door de Kerk toevertrouwd (mandaat)
zijn er zelf **geen eigenaar** van

- **volledige scheiding** tussen kerkelijk patrimonium en privaat patrimonium
- in geen geval vermenging van **belangen** of van **patrimonium**

3. Juridische kader en algemene principes van goed beheer

Burgerlijk recht (pag 8-9)

- = handelen als een '*voorzichtig en redelijk persoon*'
- = verenigings-, economisch, burgerlijk, arbeids-, sociaalzekerheids-, fiscaal en strafrecht

3. Juridische kader en algemene principes van goed beheer

Kerkelijk recht (pag 8-9) = handelen als een '*goede huisvader*'

- afsluiten van verzekeringscontracten
- eigendommen op burgerrechtelijke wijze veilig stellen
- onderhouden van de burgerlijke wetten
- inkomsten en opbrengsten innen, veilig bewaren of besteden
naar de geest van de stichter of volgens wettelijke normen
- betalen van rente en verschuldigde bedragen tijdig terugbetalen
- resultaat nuttig beleggen met toestemming van de Ordinaris voor de doelstellingen
van de rechtspersoon
- boeken van inkomsten en uitgaven bijhouden
- verantwoording van het beheer aan het eind van elk jaar
- passend en geschikt archief bewaren

3. Juridische kader en algemene principes van goed beheer

Algemene principes

- gezamenlijke verantwoordelijkheid
- talenten
- complementariteit
- Subsidiariteit
- Solidariteit
- vernieuwing
- Vier ogenprincipe
- nauwgezetheid
- toezicht

3. Juridische kader en algemene principes van goed beheer

Algemene principes (1)

Gezamenlijke verantwoordelijkheid (pag 9)

- om te vermijden dat individuele handelingen het algemeen belang schaden
- steeds na overleg in transparantie en wederzijds respect

Talenten (pag 10)

- bestuur	=	waaier van talenten en vaardigheden
- leiding	=	iemand die deze verscheidene talenten kan bundelen om verder te ontwikkelen

3. Juridische kader en algemene principes van goed beheer

Algemene principes (2)

Complementariteit(pag 10)

- talenten moeten elkaar aanvullen

Subsidiariteit (pag 10)

- elk niveau zijn verantwoordelijkheid
- uitgaven gedekt door inkomsten
- beschikbare middelen gebruiken voor het overeenkomstige doel

Solidariteit (pag 10)

- solidair handelen

3. Juridische kader en algemene principes van goed beheer

Algemene principes (3)

Vernieuwing pag 10)

- samenstelling bestuursorgaan: op regelmatige basis vernieuwen
- beperking in de tijd
- evenwichtige leeftijdsverdeling

Vierogenprincipe = gepaste controlemechanismen (pag 11)

- handtekening van minstens 2 personen
- bepalen van maximumbedrag waarmee de diverse niveaus van verantwoordelijkheid de instelling mogen verbinden

3. Juridische kader en algemene principes van goed beheer

Algemene principes (4)

Nauwgezetheid (pag 11)

- respect voor deadlines en afspraken

Toezicht (pag 11)

- nodige informatie opvragen en nakijken
- vereiste toelatingen en machtigingen niet achteloos verlenen
- aanpassingen en correcties doorvoeren waar vereist
- nodige raad en bijstand vragen

4. Concrete aanbevelingen en richtlijnen

Rechtspersonen (pag 12-13)

- burgerlijke rechtspersoon met kerkelijke verbinding (vzw of private stichting)
- geen feitelijke verenigingen
- statuten: waarborgen van doelmatige kerkelijke verbinding
 - toezicht samenstelling bestuursorgaan
 - bevestiging kerkrechtelijk statuut van het vermogen
 - goedkeuring kerkelijke overheid overdracht netto-actief bij ontbinding (voorafgaand, verplicht)
 - verplicht naleven kerkelijke recht en diocesane instructies

4. Concrete aanbevelingen en richtlijnen

Financiële verrichtingen (pag 14)

- meteen te boeken op de bankrekening van betrokken rechtspersoon
- geen inkomsten en uitgaven buiten de boekhouding

4. Concrete aanbevelingen en richtlijnen

Lonen en vergoedingen (pag 14-15)

- integrale toepassing sociale wetgeving
- terugbetaling voorgeschoten kosten:
uitsluitend facturen/onkostennota's met handtekening (huishoudelijk reglement)
- vrijwilligers
 - overeenkomst
 - wettelijk verplichte verzekering
 - vergoeding gemaakte onkosten
 - forfaitair stelsel = wettelijke plafonds
 - feitelijke kosten = te bewijzen
- transparantie volgens de regels van de geldende wetgeving, voor fiscale controle en vragen belastingdiensten
- fiscale fiches wanneer en zoals door de wet bepaald

4. Concrete aanbevelingen en richtlijnen

Beleggingen (pag 15-17)

- elke belegging = risico
- nodige kennis vergaren
- voorzichtige beleggingspolitiek:
activaspreiding, laag risico, goed rendement, marktconforme prijzen
- belastingparadijzen/speculatieve producten = uitgesloten
- betrouwbare financiële instellingen (erkend door de bevoegde Belgische autoriteiten)
- ethische criteria in de lijn van de sociale leer van de Kerk (**in te voegen in beleggingsbeleid**)
- **advies experts** die belang van de kerkelijke/religieuze gemeenschap op het oog hebben (diocesane econoom – raad voor economische aangelegenheden)

4. Concrete aanbevelingen en richtlijnen

Onroerende goederen (pag 17)

- elk goed + opbrengst = gebruikt voor de **zending** van de Kerk
- erfpacht (vrijwaren patrimonium)
- **rechtsfiguren met diocesane verankering aanbevolen**
- indien niet meer dienstig
 - overdragen aan een andere kerkelijke instelling
 - verkoop aan derden
 - kerkelijk recht
 - richtlijnen diocesane overheid
 - marktconforme prijs
- ecologische en duurzame principes

4. Concrete aanbevelingen en richtlijnen

Kunstwerken en archieven (pag 18)

- waken over vrijwaring van kerkelijk historisch patrimonium
- **raad:**
 - betrokken diocesane diensten
 - archivariissen bisdommen/religieuze congregaties
bevoegde en door de Bisschoppenconferentie gemandateerde
 - instellingen (Parcum – KADOC-KU Leuven)
- archieven
 - kerkfabrieken en parochies
 - leidraad = *'Archieven van kerkfabrieken en parochies: selectielijst'* (2016)
historische archieven = overdracht Rijksarchief met behoud van eigendomsrechten

5. Eigenheid van enkele kerkelijke instellingen

Bisdommen (1) pag 19

- alle economische en financiële activiteiten = vzw of private stichting
- verankering in diocesane kerkgemeenschap: via samenstelling bestuursorgaan
- publicatie jaarrekeningen: daar waar vzw-wetgeving oplegt
- goedkeuring/nazicht rekeningen bedrijfsrevisor
 - verplicht waar vzw-wetgeving oplegt
 - raadzaam in alle andere gevallen

5. Eigenheid van enkele kerkelijke instellingen

Bisdommen (2)

- raad voor economische aangelegenheden (kerkelijk recht: verplicht)

leden: christengelovigen deskundig in economische aangelegenheden en burgerlijk recht + integriteit

daden van beheer 'van groter belang' = raad horen

daden van 'buitengewoon beheer' = toestemming raad nodig

vergadert regelmatig

regelmatige vernieuwing samenstelling

5. Eigenheid van enkele kerkelijke instellingen

Parochies en dekenaten (1) pag 20

- alle economische en financiële activiteiten = vzw of private stichting
- lokale raad voor economische aangelegenheden (kerkelijk recht: verplicht)
- naleven bepalingen kerkelijk recht
(toestemming parochie/bisschop overdracht + belangrijke financiële transacties)

5. Eigenheid van enkele kerkelijke instellingen

Parochies en dekenaten (2)

- kerkfabrieken = openbare instellingen

- mogen zich niet verarmen
- patrimonium ten dienste van de eredienst
- gemeenschappelijke aanvulling = afkomstig van de belastingplichtigen
- bijzonder toezicht bisschop verleend door de wetgever
- nauwgezet respecteren procedures waarbij advies of toestemming kerkelijke/burgerlijke overheid vereist zijn(cfr. punt 3: algemene beginselen)

5. Eigenheid van enkele kerkelijke instellingen

Religieuze gemeenschappen (1) pag 21

- onderworpen aan de regels van goed kerkelijk beheer
- plicht van toezicht en waakzaamheid vanwege de bisschop (kerkelijk recht)
- eventueel opnemen van een vertegenwoordiger van de bisschop in het bestuur of de AV
- overdracht van goederen
 - = specifieke canonieke regels
 - = toelating nodig volgens richtlijnen Bisschoppenconferentie december 2005

5. Eigenheid van enkele kerkelijke instellingen

Religieuze gemeenschappen (2)

- bestuur door een hogere overste :
 - * beheer door plaatselijke overste en econoom o.l.v. deze overste
 - * ontvangen richtlijnen en moeten rekenschap afleggen
- andere religieuze gemeenschappen:
 - * leggen 1 maal per jaar rekenschap af aan de plaatselijke ordinaris

BESLUIT (pag 23)

- Al wie belast is met beheer van kerkelijke goederen:
 - > werkt zorgvuldig als een 'goede huisvader'
 - > stelt het welzijn van de kerkgemeenschap voorop
 - > brengt deze richtlijnen van goed kerkelijk beheer (onverwijd) in praktijk
- Aanspreekpunten
 - > eerste aanspreekpunt = diocesane econoom van het bisdom
 - > daarnaast
 - > verantwoordelijken religieuze congregaties
 - > bisschoppelijke vicarissen of gedelegeerden
 - > secretaris Bisschoppenconferentie België
 - > Interdiocesaan Centrum

CONTACT

Heeft u vragen?

Contacteer:

Uw [Finacor](#)